

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 17.10.2005 62. vuosikerta Numero 3 Sivu 9

"Ruokohelpiäiti" valaa uskoa peltoenergiaan

Veikko Niittymaa, Maaseudun Tulevaisuus

"Sinäkö olet se ruokohelpiäiti." Erikoistutkija Katri Pahkala MTT:stä sulattelee kesän Farmari-näyttelyn kävijältä saamaansa "nimitystä". Silmin nähden mielissään.

"Nimityksen" saaminen ei yllätä, sillä Pahkala on tutkinut ruokohelpiä pian 15 vuotta. Ensimmäiset helpit kylvettiin Jokioisten savikolle vuonna 1990. Alkuvaiheessa helpiä sovitettiin sellun sekaan ja tulokset olivat hyviä. Energian-tuotanto tuli mukaan vuosikymmenen puolivälissä. Pahkala esittelee Jokioisista kahta koealaa. Ensimmäinen kylvettiin savikolle, mikä oli virhe, sillä helpi viihtyy keveillä ja multavilla mailla. Tänä keväänä pellolta korjattiin 7,8 tonnin hehtaarisato. Kaksi vuotta sitten oltiin viisaampia ja kylvettiin multavalle liejusavimaalle. Lohkolta mitattiin peräti 11 tonnia helpeä, mutta korjuutappiot ovat usein isoja, kolmanneksen luokkaa. Helpi korjataan keväällä lumen sulamisen jälkeen, jolloin satoa ei tarvitse kuivata. Korsi murenee kuitenkin herkästi. Viljelyssä olevat ruokohelpit ovat jalostettuja rehulajikkeita Pohjois-Amerikasta. Helpiä käytetään karjan kuivaheinänä muun muassa Venäjällä.

Kuvat: Kari Salonen

Ruokohelpi on viihtynyt erinomaisesti multavassa maassa. Parimetrinen kasvusto korjataan keväällä, kun korsi on kuivaa, kertoo vanhempi tutkija Katri Pahkala MTT:ltä.

Halvat kustannukset

Peltoenergian tuotannossa on olennaista, että kasvin pitää olla helppo viljellä eikä viljely saa vaatia paljon energiaa. Lisäksi kuiva-ainesatoa tarvitaan paljon ja saatavan laadun sopia jatkokäyttäjälle. Helpi täyttää Pahkalan mielestä nämä kaikki ehdot.

Helpin rinnalla on kokeiltu muita energiakasveja kuten kuituhamppua, mutta se ei pärjää lannoituskulujen ja vuosittaisten perustamiskulujen takia kannattavuudessa helpille. Järviruokoa on korjattu keväällä energiaksi. Myös sivutuotteet kuten viljojen ja rypsin oljet sekä öljypellavan varret ovat kiinnostavia energiantuotannossa. Mikä tahansa kasvi kelpaa, jos satoa tulee paljon eikä sitä tarvitse kuivata. Ruokohelpin sato käytetään isoissa voimalaitoksissa turpeen ja hakkeen seassa. Helpiä voidaan käyttää enintään 10 prosenttia, sillä keväällä korjattu helpi on turhan kuivaa isoihin kattiloihin.

Helpin viljely on keskittynyt kahdelle alueelle. Pohjanmaalla ja Satakunnan pohjoisosissa helpi kasvaa pelloilla. Itäinen alue koostuu pääosin Vapon turvetuotannosta vapautuneille soille perustetuista viljelmistä. Vapolla on sopimuksia myös viljelijöiden kanssa.

Viljelyala kaksinkertaistui

Viljelyinto on kasvanut räjähdysmäisesti. Viime vuonna helpiä viljeltiin vajaalla 5000 hehtaarilla, kun tänä kesänä ala nousi yli 10 000 hehtaariin.

Pahkalan mukaan tavoitteeksi asetettuun 70 000 hehtaarin viljelyalaan vuoteen 2010 mennessä on edelleen mahdollista päästä. Markkinat vetäisivät enemmänkin. Lämpökattiloihin uppoaa vaivatta yli 100 000 hehtaarin helpit.

Pahkalan mukaan viljelyn kannattavuus kasvattaa intoa. Laskelmien mukaan helpihehtaarista jää parisataa euroa enemmän vaivanpalkaksi kuin rehuviljasta.

Hankaluutena voidaan pitää sitä, että helpin viljely on lähes täysin tukien varassa. Voimalaitokset maksavat pihaan tuodusta helpistä keskimäärin 30 euroa tonnilta, mikä tekee 7,5 tonnin sadolla 225 euroa hehtaarilta.

Helpin tuotannossa viljelijä elää tuilla ja muut tekevät bisnestä. Hyvässä tapauksessa helpistä saatava hinta kattaa korjuukulut ja rahdin.

Pahkala on hieman vaivautunut todetessaan, että tämä on vain pakko hyväksyä.

Satovaatimus liian tiukka

Ruokohelpi kuuluu tuettaviin kasveihin. Ongelmia on tullut kuitenkin TE-keskuksen vaatimasta 4,5 tonnin hehtaarisadosta. Ensimmäinen sato jää tätä pienemmäksi ja huononakin vuonna ja heikolla loholla tukiehto ei välttämättä täyty joka vuosi.

Pahkala esittelee 15 vuotta sitten kylvetyn lohkon satoja. Keskisato ylittää viranomaisten asettaman rajan, mutta väliin mahtuu vuosia, jolloin sato on jäänyt pienemmäksi. Helpi on pohjoinen laji, jonka siementä on hankittu muun muassa Kanadasta. Helpi kasvaa myös Keski-Euroopassa, mutta korsi pysyy lämpimien talvien takia vihreänä ja samalla liian kosteana polttamista varten. Perustamisvaiheessa pellolta pitää poistaa kivet, jotta ne eivät haittaa korjuuta ja helpi voidaan niittää lyhyeen sänkeen. Samoin juolavehnä pitää torjua, sillä helpi itää hitaasti, noin kolmessa viikossa, eikä pysty kilpailemaan ensimmäisenä kesänä juolan kanssa. Seuraavina vuosina rikat eivät enää pärjää helpille.

Ruokohelpi pärjää MTT:n laskelmien mukaan kannattavuudessa rehuviljoille. Viljelyalaa voidaan kasvattaa ainakin kymmenkertaiseksi nykyisestä 10 000 hehtaarista.